RÄPINA RAHVALEHT

RÄPINA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUSE HÄÄLEKANDJA

Nr. 29 juuli 2006

5 krooni

VELLO OOTSING 70

5. juulil möödus 70 aastat Räpina esimese linnapea ja kauaaegse paberivabriku direktori Vello Ootsingu sünnist. Seda sündmust tähistas Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum mälestusnäituse ning jalutuskäiguga haldushoonest diakooniamajja ja luteriusu kirikusse.

Kõneldes Vello Ootsingust ja tema panusest Räpina arengusse, jäi kõlama mõte, et juubilar oli tõeline Räpina patrioot, andes endast Räpina hüvanguks parima. Laiem üldsus tunneb Vello Ootsingut kui omavalitsus- ja ühiskonnategelast, varju jäi tema loov natuur ja kunstnikuhing.

17. juuni 1995. aasta ajalehes Koit ilmus Kaja Grigorjevi intervjuu Vello Ootsinguga, mida siinkohal pakun lugeda:

„Kes te olete?

Ise ennast iseloomustada? Arvan, et olen küllalt rahulik, enda meelest ka õiglane. Enne mõtlen, siis ütlen. Perekond on pidanud minu töö pärast kannatama, nii et pere ees on mul pidevalt võlg. Aega oli vähe laste jaoks, ka nüüd, oma lastelastele vanaisaks olla.

On elu andnud võimaluse tegelda nende asjadega, mille vastu huvi?

Ma arvan küll, et neid võimalusi on olnud. Juba enne seda, kui minust sai diplomeeritud insener. Näiteks huvitas mind keskkoolis väga fotograafia ja raadiotehnika. Kaheksandas klassis panin oma esimese raadio kokku. Vanadest juppidest ja seda ma kuulasin hoolega. Ju see huvi mõjutas edasist õppimist ja kooli valikut. Muide, kuigi diplomil on kirjas insener-elektromehaanik, olen ma hariduse ja diplomi kaitsmise järgi 0-lennu automaatik. See tähendab, et me lõpetasime enne esimest lendu. Kolmandast kursusest alates oli võimalus ise eriprogrammi järgi õppida ja kursuse- ja diplomitöö teha automaatika ja elektrotehnika alal.

Rääkides võimalustest – eks seegi ole üks eneseteostamise võimalustest, kui vanast tikuvabrikust korralik elektroonikatehas välja sai ehitatud. Koos Pöögelmanni tehasega ma kasvasin ja arenesingi. Töötasin seal alguses konstruktorina, nii päris erialast, peenautomaatikat tegin lühikest aega. Seejärel töötasin tööstuseettevalmistuseosakonna juhatajana. Osakonna ülesandeks oli kõik alates ehitusest kuni tehnoloogia paikapanekuni ja lõpptoodanguni välja.

Oli 70ndal Räpinasse tulek saatus või võimalus?

See oli nii saatus kui ka tagasitulek. Saatus võib-olla et niipalju – tookord mu kolmeaastane poeg oli pidevalt kopsupõletikus, haiglast haiglasse ainult käiski… Arstid soovitasid Tallinnast ära kolida. Tookord olid Tallinnas mul väga suured perspektiivid, aga … Teine asi – isa oli vanaks jäänud, ka seepärast tuli koju tagasi tulla. Kui viisteist aastat minu elust maha arvata, tuleb välja, et oma elu parimad aastad olen jätnud siia, Räpinasse, kus ma sündinud olen.

Samal aastal tuli Teie ellu Räpina Paberivabrik?

Jaa, aasta oli siis 1970. See asi veel juurde, et siin oli Valdek Küti käsi mängus, et mind üles otsiti. Paberivabriku direktor kutsus mind siia peainseneriks. Läks nii, et aasta pärast sai minust vabriku direktor.

Olete millalgi pidanud seda kahetsema?

Ei, ma ei ole siin elus pidanud midagi kahetsema. Ainult pärast Pöögelmanni Räpina Paberivabrikusse sattudes oli kontrast väga suur. Kui ma Pöögelmannis käisin ringi valges kitlis ja töö oli steriilne nagu operatsioonitoas, siis Räpina Paberivabrikus kingaga üle õue ei pääsenud, ainult kummikuga! Küsimus oli tookord üleval: kas kogu kupatus laiali lükata või vabrik üles ehitada.

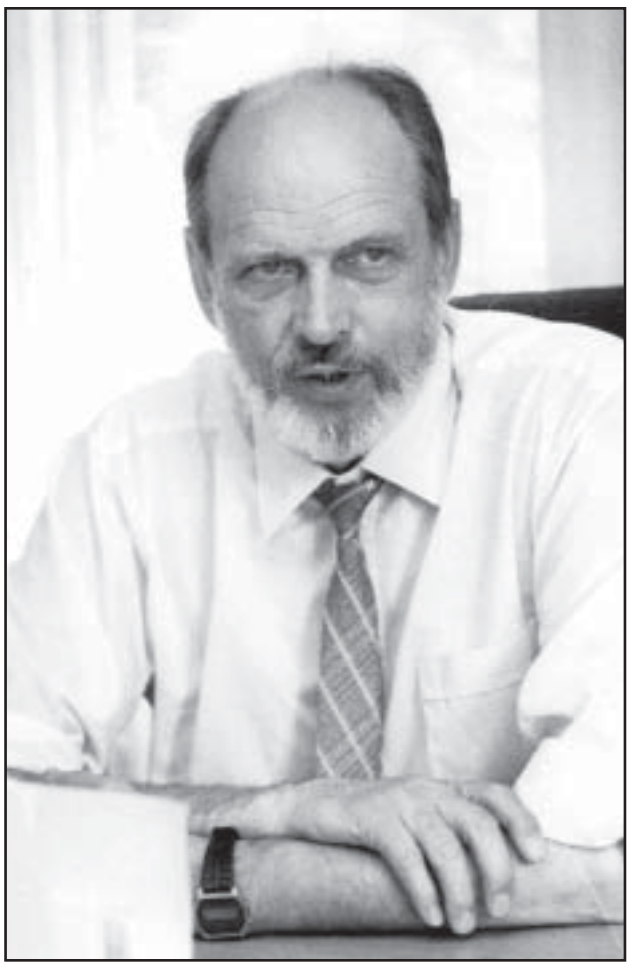

Vello Ootsing Räpina Paberivabriku direktorina.

Tundub, et linnapea süda ja hing on endiselt paberivabriku juures. Kabineti aknast paistab kenasti kätte ka…

Ma ütleksin, et hing on linnas, aga paberivabrik on endiselt mu südames.

Usute paberivabriku uude ärkamisse?

Usun küll! Inimesed, kes oma tööd osakavad, on olemas. On olemas vabrik kui selline. Seitsmekümnendaga elu võrrelda ei saa, kingaga üle õue pääseb ja seadmed on ka olemas. 261-aastane paberivabrik on varasematel aegadelgi mõõnad edukalt üle elanud ja ellu jäänud.

Üks paberivabriku tööline kiidelnud baaris, et nemad hakkavad paberivabrikus rahapaberit tegema.

(Linnapea naerab)

Kes seda intervjuud tahab lõpuni lugeda, külastagu muuseumi.

Tänan Ootsingu perekonda ja kõiki häid inimesi, kes muuseumi üritusel meenutasid Vello Ootsingu elutööd Räpinas.

Kersti Murumets,
muuseumi juhataja

Kes meist ellu jääb - see teatagu tõtt

2. juulil 1941. aastal kuulutati Lõuna-Eestis välja mobilisatsioon punaarmeesse, võeti 1919 – 1924 sündinud mehi. Osa mobilisatsiooni alla kuulunuist läks metsa ja asus Saksa vägede saabumist oodates taganeva kommunismi vastu võitlema.

“Kes meist ellu jääb – see teatagu tõtt, siis kui aeg selleks tuleb,” need palju kordi kuuldud sõnad tema hukkunud kaaslaste suust volitasid ja kohustasid Alfred Käärmanni kirjutama.

Raamatus “Vabaduse vaim” küsib Alfred Käärmann: “Kas Eestimaa kaitsmine on kuritegu?” Tema vastus on: “Looja on andnud igale elavale olendile õiguse oma elu ja vabadust kaitsta. See õigus laieneb igale inimesele, igale perekonnale, igale rahvale. Igal inimesel on õigus kaitsta oma tuba, igal perekonnal oma kodu, igal rahvusel oma riiki, mille ta on loonud. Iga rahvast

järgneb lk 2

TOIMETAJA VEERG

Tere kaunist suve!

Inimene on oma loomuselt viriseja. No ei saa nautida kuumi suvepäevi! Küll ei jõua kasta nii palju kui vaja, küll on kaev tühi, küll on seened metsas ära kuivanud, küll matab hinge ja mida kõike veel. Ja teistel muudkui sajab vihma ja meil tõmbab Peipsi kõik pilved endale. Mõnede tööde tegematajätmisegi ajame kuumuse kaela.

Ja tarvitseks paar päeva jahedamat ilma pidada ja vett taevast alla niristada, kui algaks uus hädaldamine: muru kasvab nii kiiresti, et ei jõua niita, kartulil lehemädanik kallal, mis suvi see on, kui kummikutega pead käima ja ikka samas vaimus edasi.

Aga võiksime ju mõtelda ka nii: küll on hea, põuaga on aiast kõik teod kadunud, ujumiseks on vesi järves ja jões soe kui supp, kuumaga ei taha ei pere ega koerad-kassid palju süüa, seega perenaisel jääb aega ja raha rohkem järele ja figuurilegi tuleb põuadieet ainult kasuks, mets on maasikaid täis, ole ainult usin ja korja tasuta vitamiinid korvi ja lao kodus sügavkülma. Positiivset on kuumas ilmas igal sammul, kasvõi külmas keldris, oska seda vaid näha ja leida ja mis põhiline, ära lase masendusel endast võitu saada. Kui muidu ei saa, mõtle, et naabril olid veel kehvemad maasikad aias kui sul, naabril on kartulimardikaidki rohkem kui sul – ja sa näed, et su tuju muutub taas heaks.

Suvi on puhkamise ja reisimise aeg. Lapsed naudivad koolivaheaega ja koguvad märkamatult endasse päikest, et jõuaks talvel pingelisel tööajal haigustele vastu panna. Kes reisib perega, kes sõpradega, kes kallimaga – polegi nii oluline, kus sa puhkuse veedad, tähtis on see, et su kõrval oleksid head inimesed. Enda meelest oleme me kõik ju head inimesed, nii et – probleeme ei peaks tekkima.

Eks minagi, hea inimene nagu ma olen, istun siin suure kuumaga arvuti taga ja leiutan vägisi teksti. Ja mulle tuli selline mõte: kui Sina tahad, et augustikuu lehes ilmuks Sinu veerg, ole Sa siis õpilane või meister või kasvõi Räpinast läbisõitja – anna teada ja Sul on võimalus oma mõtteid teistega jagada (55 62 28 26).

Seniks aga ole terve, naudi palavust ja oota pikisilmi vihma.

Head seeneperioodi algust!

Tea Kriisa
Räpina Rahvalehe toimetaja

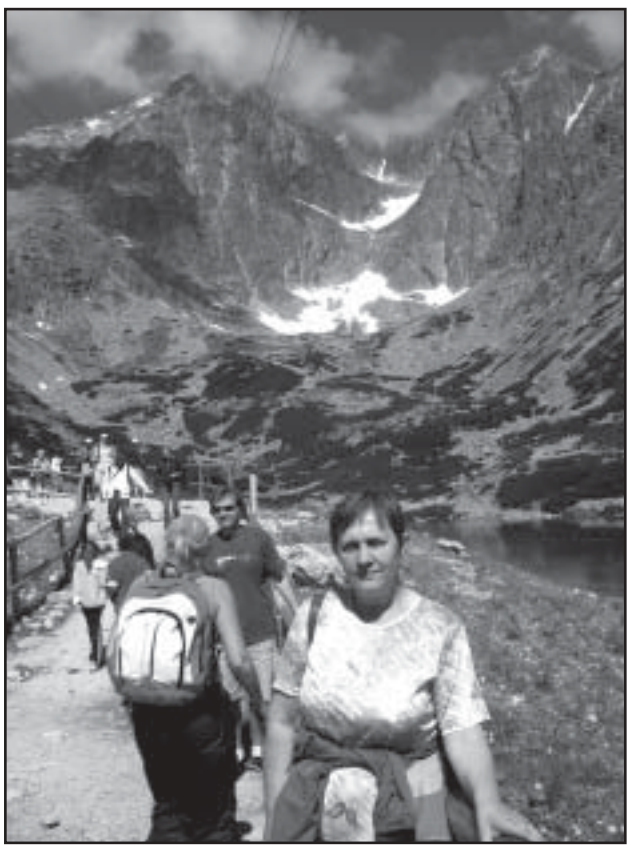

VOLIKOGU OTSUSED JA MÄÄRUSED

27. juunil toimunud volikogu istungil võeti vastu 6 otsust ja 1 määrus.

- Määrusega nr 7 kehtestati alates 03. juulist 2006.a. Räpina valla üldplaneering aastani 2015.
- Otsusega nr 36 lubati vallavanem Teet Helm korralisele puhkusele alates 03.juulist kuni 11.augustini 2006.
- Otsusega nr 37 otsustati kinnitada Räpina Vallavalitsuse 2005.a. majandusaasta aruanne.
- Otsusega nr 38 otsustati kinnitada omanike poolt eraomandis olevate kinnistute jagamisel, mida läbivad ka Räpina Vallavolikogu otsusega avalikuks kasutuseks määratud kohalikud teed, katastriüksuse moodustamise tasumäärad alljärgnevalt:

  1. Räpina Vallavalitsus tasub katastriüksuse moodustamise toimiku eest kuni 2500 krooni (sisaldab käibemaksu), kui katastriüksuse piiri käänupunktide arv on kuni 12;
  2. katastriüksuse piiri käänupunktide arvu 12 - 24 korral lisandub punktis 1.1. nimetatud toimiku moodustamise hinnale kuni 250 krooni.

  Räpina Vallavalitsus võib otsust rakendada nende Räpina valla territooriumil olevate erateede suhtes, mille ta on lugenud avalikuks kasutamises olevaks.

  Väljamaksed katastritoimiku moodustajale käesoleva otsuse alusel on lubatud peale toimiku üleandmist maanõunikule ning valla ja eraomanikuvahelise eellepingu sõlmimist, millega kinnitatakse teemaa üleandmist valla omandisse või avalikku pikaajalisse kasutusse.

  Otsus jõustub teatavaks tegemisest.
- Otsusega nr 39 otsustati nõustuda loa andmisega WWForest Management OÜ - le, registrikood 10574268, kinnistu Saare (registriosa nr. 223838 katastritunnus 70701:003:0330, asukoht Räpina vald, Meelva küla) ja kinnistu PERAMETSA (registriosa nr. 522638 katastritunnus 70702:003:0827, asukoht Räpina vald, Kassilaane küla) omandamiseks osaühingult Metsapoiss.
- Otsusega nr 40 kehtestati RETENT kinnistuga piirneva vaba maa - ala detailplaneering Linte külas.
- Otsusega nr 41 otsustati taotleda munitsipaalomandisse Räpina vallas Linte külas Linte biotiikide rajamiseks vajaminevat maa - ala.

Vallavolikogu otsused ja määrused on väljas vallavalitsuse stendil ning nendega on võimalik tutvuda volikogu kantseleis, samuti valla raamatukogudes ja internetis aadressil **www.rapina.ee**.

Piret Sermandi

Piiriveere Liider on üks suurema liikmeskonnaga tegevusgruppe Eestis

Huvi Piiriveere Liidris osalemise vastu on olnud väga suur - käesolevaks ajaks on ühinguga liitunud 93 liiget. MTÜ Piiriveere Liider on praeguseks üks suurema liikmeskonnaga tegevusgruppe Eestis. Tänu aktiivsele tööle on liitujaid olnud kõigist 6 vallast – Meremäelt, Missost, Oravalt, Mikitamäelt, Räpinast, Värskast. 27. juunil toimus Oraval Piiriveere Liidri erakorraline üldkoosolek tegevuskava arutamiseks.

Tegevuspiirkonna kõige suurema liikmete ja samas ka suurima elanike arvuga kohalik omavalitsus on Räpina, kes sai üldkoosolekul valitud nõukogusse 5 esindajat: 2 mittetulundussektorist, 2 ettevõtlussektorist ja ühe kohaliku omavalitsuse esindaja. Kõik ülejäänud vallad said nõukogusse 3 esindajat – igast sektorist ühe inimese. Kokku on nõukogu 20 - liikmeline.

Üldkoosolekul kinnitati 2 teemat, millele tulevikus hakkab keskenduma tegevusgrupi strateegia: „elukeskkonna parandamine“ ning „uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses“.

Üldkoosolekule järgnes nõukogu koosolek, kus otsustati esialgu valida üheliikmeline juhatus. Juhatuse esimehena jätkab Kaidi-Mari Liping. Nõukogu esimeheks valiti Teet Helm ja aseesimeheks Vello Saar.

Piiriveere Liidri lähiaja põhitegevus on jätkuvalt suunatud liikmeskonna suurendamisele ja info jagamisele ühingu kohta.

Mittetulundusühing “Piiriveere Liider” asutati k.a. märtsikuus, arendamaks idapiiri äärse piirkonna elu. Ühingu esimeseks suuremaks eesmärgiks on koostada projekt Riikliku Arengukava 3.6 meetmest toetuse taotlemiseks, et valmistuda Euroopa Liidu maa- ja külaelu arendamiseks mõeldud LEADER programmi käivitamiseks.

GSM 55 65 51 72
tel/fax 78 21 266
e-post piiriveere@siksali.ee

Kaidi-Mari Liping

Kes meist ellu jääb - see teatagu tõtt

järg, algus lk 1

liidab ühine keel, ühised eluviisid, ühine töö oma hüvanguks, usk eluõigusesse ja maa, millel ta elab.”

Metsavendadest on vähe räägitud, seetõttu korraldaski Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum väljasõidu Nohipalu metsa endise Randmaa punkri juurde. Oma mälestusi jagasid Paul Randmaa vennatütar Nelli Kukk ja metsavendade abistaja Henno Kiudorf. Kui läks vaidluseks, pani asja paika Kalju Aarop, endine metsavend ja metsavendade ajaloo uurija Võrumaal.

Üritus jätkus Räpina Rahvamajas. Alfred Käärmann, sündinud 1922. aastal, ei saanud tervislikel põhjustel Räpinasse tulla, kuid salvestas oma sõnumi helilindile, mida üheskoos kuulasime. Alfred Käärmannist koostas ettekande tema raamatute põhjal Vaike Kivistik, esitas Jaan Kivistik. Metsavend Oskar Kiudsoo poeg Uuno Kiudsoo rääkis oma isa loo. 1960. aastal, kui Oskar Kiudsoo oli Mordva vangilaagris väga raskelt haigestunud, anti talle amnestia. Poeg Uuno võttis Tallinnast takso ja sõitis 2000 km kaugusele, et voodihaige isa koju tuua. Isa elas veel aastakese ja puhkab nüüd Misso kalmistul.

Räpina kandi metsavendade elu on põhjalikult uurinud Ago Ainelo. Tema korrektselt vormistatud ja rohkete fotodega illustreeritud tööst saame teada, et esimesed metsavendade grupid tekkisid Räpina ümbruses 1941. aasta mais ja juunis. Hakati ennast arreteerimise eest varjama, aktiivset vastupanu võimuorganitele ei osutatud. Ago Ainelo poolt kirja pandud “Võitlus punavõimuga” on muuseumis saadaval hinnaga 40 krooni.

Ettekande Rein Meensalust /Reinhold Meenovist/ tegi poeg Mait Meensalu. Kassilaane külast pärit Rein Meensalu oli teeninud Tallinnas 85. politseipataljonis ja hiljem abistas Nagelman, Sulevi metsavendade gruppi. ENSV Sõjatribunali otsusega mõisteti talle 7aastat vabadusekaotust ja 3 aastat õiguste kaotust.

Endine metsavend Ilmar Kivisild, kes detsembris saab 90 aastaseks, pajatas põnevaid lugusid juhtumistest keerulistel aegadel. Ilmar Kivisild varjas end metsas 10 aastat, tema abikaasa Ilse Kivisild 7 aastat. 1944. aastal sündinud tütreke Aime oli esmalt sõtse pool, seejärel vanavanemate hoole all ja hiljem kus juhtus. Pole just kadestamisväärne lapsepõlv. Kui pere jälle koos elas, sündis Kivisildadel veel neli last: Ülo, Riho, Anneli ja Rain.

Metsavend Paas, Hiljardi õde Endla Adler rääkis südantlõhestava loo oma pere küüditamisest Siberisse ja NKVD poolt tapetud ning Rahumäel koos Liiva, Valteriga auku aetud venna ümbermatmisest Põlva kalmistule. Vello Operilt kuulsime, kuidas ta väikese poisina käis õhtuhämaruses Rebasmäel end punkris varjavale emale korvikesega toidupoolist viimas. Leida Oper mõrvati haarangu käigus julgeoleku töötajate poolt 1951. aasta kevadel, surnukeha viidi Põlvasse, kuid kuhu maeti, seda pole enam võimalik välja selgitada…

Ka lootusetuse kõige pimedamas nurgas võib helkida valgusekiir. Saadjärvelt pärit Arnold ja Aksel Ojastele paistis see 1949. aasta küüditamisvagunis läbi 60 sentimeetrit laia ristkülikukujulise akna. Öösel kella ühe paiku, kui rong tuttava Tornimäe väikesel tõusul enne Tabiveret hoogu kaotas, hüppas Aksel Ojaste. “Käis üle pea pervest alla kukerpalli,” mäletab vend Arnold. Siis ronis ta ise aknast välja, toetas jalad vaguni servale, tõukas end lahti ning jäi pintsakut ja jope saba pidi vagunikonksu külge kinni. “Kõlkusin käed-jalad laiali. Olin hetkega higine.” Alles Veriora jaamas loeti küüditatavad üle. Karauul! Vennad Ojasted kadusid aastateks punavõimude vaateväljast.

Eesti Endiste Metsavendade Liidu esimees Arnold Ojaste tutvustas saalisviibijaile organisatsiooni põhimõtteid ja tegevust. Oli pikk ja väsitav päev, aga metsavenna elu polegi kerge.

Tänan huvitavaid esinejaid, häid kuulajaid ja tegusaid abilisi. Näitus metsavendade teemal on Räpina muuseumis avatud septembri lõpuni.

Kersti Murumets
muuseumi juhataja

Vello Oper jutustab oma emast.

Väljasõidul Randmaa punkri juures Nohipalu metsas.

2006. aastal Põlva maakonnas koostatud perekonnaseisuaktid (jaanuar-mai)

PEREKONNASEISUASUTUS	SÜNNIAKTID			SURMAAKTID		
	2006 01.jaan-31.mai	2005 01.jaan-31.mai	2005 kokku	**2006 01.jaan-31.mai**	2005 01.jaan-31.mai	2005 kokku
Põlva Maavalitsus	**30**	27	67	**46**	31	76
Ahja Vallavalitsus	**7**	3	7	**7**	8	23
Kanepi Vallavalitsus	**12**	13	30	**21**	21	45
Kõlleste Vallavalitsus	**4**	2	3	**14**	11	18
Laheda Vallavalitsus	**4**	5	9	**11**	7	15
Mikitamäe Vallavalitsus	**4**	4	8	**13**	9	22
Mooste Vallavalitsus	**4**	11	14	**11**	12	33
Orava Vallavalitsus	**6**	5	12	**4**	6	18
Põlva Vallavalitsus	**10**	20	49	**27**	22	56
Räpina Vallavalitsus	**29**	17	48	**36**	38	98
Valgjärve Vallavalitsus	**7**	6	17	**7**	8	17
Vastse-Kuuste Vallavalitsus	**3**	5	11	**6**	7	13
Veriora Vallavalitsus	**2**	6	10	**8**	25	40
Värska Vallavalitsus	**2**	5	8	**13**	17	28
KOKKU	**124**	129	293	**224**	222	502

Põlva maakonnas koostatud abielu- ja abielulahutuse aktid

ABIELUAKTID		ABIELULAHUTUSE AKTID	
2006 01.jaanuar - 31.mai	2005 01.jaanuar-31.mai	**2006 01.jaanuar-31.mai**	2005 01.jaanuar-31. mai
10 Põlva Maavalitsuses vaimulike poolt abielu - akte koostatud ei ole	17 Põlva Maavalitsuses vaimulike poolt abielu-akte koostatud ei ole	**17**	19

Räpina graatsiad Tallinnas

Räpina ÜG õpetajad on tuntud oma ettevõtlikkuse poolest ja nii osaleti viie rühmaga 30. juunil Kalev III mängudel Tallinnas. Tegemist oli suure võimlemispeoga Kalevi Keskstaadionil, millest seekord võtsid osa ka rahvatantsijad.

Peole eelnes aastapikkune ettevalmistusperiood ja ülevaatus. Kirjutati projekte, telliti kostüümid ja unistati toredast suvenädalast pealinnas.

26 - 27.06 sõitiski kaks bussitäit siresääri põhja suunas.

Võimlemispeol osalesid Räpina ÜG 10a neiud kavaga „ Koidusära“ (õp. I. Nagelmaa), 9b rühm kavaga „Rock“ ja 6 – 7 klasside tüdrukud kavaga „ Kontor”(õp. Anu Tuvik). Rahvatantsus lõi kaasa 11. kl rühm (õp. Helge Tootsman).

Eraldi esiletoomist vajavad Räpina daamid , kelle head taset prooviväljakul korduvalt ära märgiti (T. Adrijan, T.Adrijan, H. Rõ•ova , T. Kallaste, H. Kaldmäe, A-L. Rämson, R.Kahu, M. Kingla, K.Pira; juhendaja I. Nagelmaa).

Õpetajad Anu Tuvik, Helge Tootsman ja Irmen Nagelmaa tänavad Räpina ja Põlva Kultuurkapitali ekspertgruppi , kes projekte toetasid. Räpina ÜG , eesotsas direktor Rein Raadlaga , oli igati mõistev ja abistav. Täname ka kolleege! Maire Alver ja Tiiu Viljalo ei pidanud paljuks õpilastele Tallinnas toeks ja abiks olla.

Irmen Nagelmaa

Anu Tuviku võimlemisrühm.

Naised-võimlejad Räpinast.

Räpina ÜG segarahvatantsurühm koos juhendaja Helge Tootsmaniga.

Slovakkias Tatraid vallutamas

Kuumust trotsides sai 02. – 07. juulini teoks Räpina Ühisgümnaasiumi huvijuht Marika Ääremaa organiseeritud bussireis Slovakkiasse. Kuna koolist gruppi täis ei saadud, avanes mitmetelgi räpinlastel võimalus reis kaasa teha. Nii kuulus meie reisiseltskonda õpilasi, õpetajaid, sekretäre, müüjaid, firmajuhte, meil oli kaasas oma politsei, juuksur jne. Reisi korraldas Tartu Reisibüroo Teele, giidiks juba aastaid meile paljudelt reisidelt tuttav Eha.

Esimesel päeval kulges meie teekond läbi Baltimaade, õhtul ületasime Leedu-Poola piiri ja ööbisime Poolas Vasilkovos. Teisel päeval pärast hommikusööki jätkus pikk tee läbi Poolamaa ja õhtul saabusime Slovakkiasse. Vastas oli Slovakkia giid Iveta ja majutati meid puitmajakestesse looduskaunis Tatrate vahelises kuurortrajoonis Demenovo orus.

Järgmise päeva esimese poole veetsime Kõrg-Tatrates. See oli tõeline puhkus keset suursugust loodust. Matkates nägime võimsaid mäetippe ja jugasid, sõitsime köisraudteel. Õhtupoolikul nautisime veemõnusid Slovakkia suurima – Tatralandia veepargi termaalbasseinides.

Neljanda päeva hommikul toimus 2,2 km pikkune tutvumiskäik Demenovo karstikoobastiku kauneimasse – Vabaduse koopasse.

Slovakkia keskosas ulatub 80 km pikkuselt läänest itta Madal Tatrate ahelik, tõeline paradiis loodushuvilistele. Rahvuspargi üks armastatumaid puhkekohti on Demenovo org aheliku põhjaküljel. Köisraudteega tõusime Otupnele (1424 m), kust avanes suurepärane vaade maalilisele ümbrusele. Soovijad said ka mäetippu vallutada. Tagasi orgu toimus laskumine samuti tõstukitega. Järgnes vaba aeg väikelinnas Liptov Mikulasis, kus kunagi tegutsenud Juraj Janosik (Slovakkia Robin Hood). Õhtul kell viis külastasime 112 meetrisel järsul kaljukünkal jõe kohal kõrguvat Orava kindluslossi.

Kahju oli küll nii ilusatest paikadest lahkuda, aga midagi polnud parata, ees ootas pikk kodutee. Viienda päeva hommikul pärast hommikusööki tegime veel viimased grupifotod „kodu” ees ja läkski sõiduks jälle lahti. Viimase öö veetsime bussis. Ei olnudki nii hirmus!

Siia lõppu tahaks jutustada loo, mille kuulsime giid Ehalt: ta pidi kunagi Šveitsi grupile Tartut tutvustama ja pabistas, et meil pole midagi erilist näidata. Kui kõik suuremad linna vaatamisväärsused olid läbi käidud, küsinud Eha šveitslastelt, mis neile kõige rohkem meeldis. Vastus oli enam kui hämmastav – teil on nii ilus tasane maa.

Meie reisi pikkuseks oli edasi-tagasi 4000 km ja 40 inimest seda meeletut maad bussiga mõõtmas. Peab ütlema, et seltskond oli fantastiline – meeldiv ja sõbralik, ei tekkinud omavahelisi pingeid ega ütlemisi. Aitäh reisikaaslastele, Marikale, Ehale, bussijuhtidele! Küllap reisime jälle!

Tea Kriisa
Räpina Rahvalehe toimetaja

Kui siit pilvepiirilt alla vaatan…

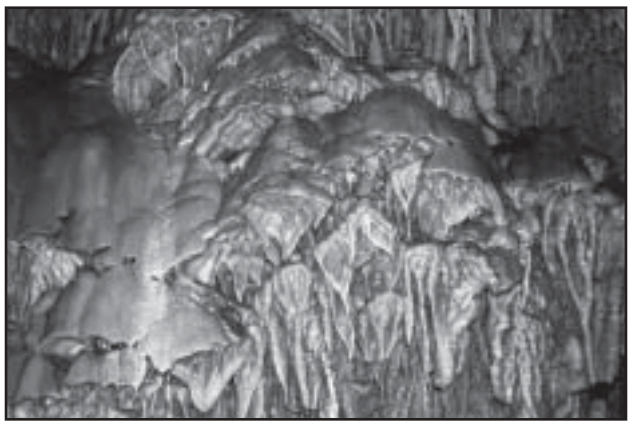

Vabaduse koopas.

Räpina grupp enne matka mägedes.

Tulikuuma suvepäeva lillelised ja marjalised meenutused

8. juuli hommikul võttis Räpina aiahuviliste seltskond ette reisi lillede ja metsamarjade maale – Elvasse, Kambjasse ja Tartusse.

Esimeseks objektiks oli Elvas Aarne Kähri aed. Peremees tutvustas meid oma hostade, sõnajalgade, kõrreliste, vääntaimede ja värviliste lehtedega püsililled kollektsioonidega. Hiljuti ilmus tema sulest varjutaimede raamat, mis autori sõnul olevat juba maha müüdud. Viisime Aarnele kaks Jaan Kivistiku viinapuud kasvuhoonesse istutamiseks. Ja muidugi ei saanud sealt ära tulla ilma taimi kaasa ostmata, juba kogunes neid bussi pagasiruumi kenake hulk.

Edasi asusime otsima Kambja lähedal Metsa talu ja telefonikõne peale peremehele leidsimegi varsti talu üles. Kohapeal selgus, et vist olime Eestimaa kuumimas paigas küngaste vahel nagu kausis, kus termomeeter näitas varjus +37kraadi ja päike paistis otse lagipähe. Leidsime varjulisema koha vanade õunapuude all, kus pererahvas Are ja Maret Roosvald meile õpetussõnu jagasid . Jutt oli pikk ja põhjalik, püüan selle lühidalt kokku võtta.

See 20 ha talukoht osteti 20 aastat tagasi, alustati mustsõstrakasvatusega, kus esimesed kolm aastat oli väga hea saak. Aga siis hakkasid istandust kimbutama öökülmad ja jäeti see äri katki. Siis toodi tiikidesse vähid, aga pererahva äraolekul tegid vargad tiikides puhta töö. Jälle toodi Saaremaalt uued haigusvabad vähid ja mõne aja pärast kadusid ka need jäljetult. Seletust sellele loole ei osanud keegi anda, siiski EPA teadlaste arvates ei kannatanud vähid kopra lõhna ja põgenesid ära jõkke. Siis kiusasid paika veel mutid ja peremees püüdis omakandimehe ehitatud lõksuga ühest kohast 18 mutti. Nii jõudiski järg marjakasvatuse kätte. Koostöös EPA teadlase Taimi Paaliga rajati kultuurmustika istandus kaheksa aastat tagasi. Üllatas see, et mustikas talub -7-8 kraadi kevadist öökülma, külmunud taimed sulavad päeval üles ja midagi ei juhtu. Seega see taim sobis sinna kohta. Kultuurmustika maitse on erinev metsamarjast, ta on mahedama maitsega, mari on suurem ja ei määri. Perenaine ise ei tahagi enam metsamarja. Sort Nord Blue on meil poolkõrge, 70 – 80 cm. Kanadas, kus perenaine käis, on see madal – 30 cm kõrgune.

Istandus on pikaajaline, Kanadas 80 aastat. Kännasmustikas ei sobi meie heitlikusse kliimasse ja annab siin vähe saaki. Kultuurmustikale sobib pinnaseks hele rabaturvas ilma väetisteta, võib kasutada ka rododendronite turvast poest.

Ühele ruutmeetrile istutatakse üks taim, sügav kartulivagu täidetakse tihedalt turbaga, vao peale ja serva võib panna maasikakile. Enne rajamist teha umbrohutõrje, väga hea umbrohutõrjeks on ka paks kiht saepuru, mis on happelise reaktsiooniga. Kuna turvas aastatega laguneb ja vajub alla, siis lisada pidevalt uut turvast. Ja muidugi on väga oluline ka kastmine. Mustikataime võib istutada ka kiviktaimlasse. Sügavasse auku pannakse kaks pangetäit turvast. Pohla istutamisel kiviktaimlasse pannakse kaks kamalutäit turvast, jõhvikale labidasügavune auk täita turbaga. Pohl istutatakse skeemiga 25korda 30 cm, jõhvikat 12 – 15 taime ruutmeetrile. Väetatakse marju ainult kaks korda aastas, kevadel enne maipühi ja enne juulikuud, väetis anda vesilahusena 10 l peale üks teelusikatäis. Poes on olemas spetsiaalsed väetised.

Mustikalt saadakse suurim saak 5. aastal ja see võib olla 1,5 – 2 kg marju ühelt põõsalt. Mari läheb pererahva tütre turustusel Tallinnasse. Tulikuumal suvepäeval käis kõva kastmine, et saak ära ei häviks ja rohelisi marju oli okstel lausa hunnikus.

Veel kasvatatakse talus vähesel määral jõhvikat, eesti ja ameerika sorte. Ameerika sordid sobivad moosiks. Eesti mari annab head mahla. Ühelt ruutmeetrilt saadakse kolm liitrit marju. Pohladest kasvatatakse hollandi sorti Coralle ja saksa sorte RT Crone ja RT Seger.

Veel on proovitud mamplit kasvatada, see on vaarika moodi mari. Mesimurakale sobib tavaline happeline aiamuld ja see on hea pinnakattetaim.

Perenaise sõnul sobib mustikas ka ilutaimeks.

Ja muidugi käis metsataluski meie poolt tihe ostmine. Perenaine on ka suur rodofänn ja müüs meilegi väikesi taimi kaasa.

Kõrvalepõikena olgu öeldud, et ka minu koduaia mustikalapp ja jõhvikalava annab sel aastal hea saagi.

Sõit jätkus Tartu linna suunas. Juhani Puukool üllatas meid oma uhke müügipaviljoni ja suurte müügiplatsidega, mis olid küll vist juba pooltühjaks müüdud, kuid meiegi aiahuvilised ostsid kirjusid kadakaid, budleiasid ja mitmesuguseid amplitaimi. Isegi saialill ja nemeesia on rippuma aretatud. Juhani Puukoolil läheb hästi, oma aiand on neil ka Räpinas ja alati tasub sealt põnevaid taimi otsida. Enamus töötajaid on Räpina Aianduskooli aednikud, meilegi müüs taimi proua Hille. Bussi pagasiruum täitus üha uute taimedega ja koduaiad saavad kena lisa.

Vahepeal kosutati ennast limonaadi ja jäätisega. Viimane peatuspaik – Tartu Ülikooli Botaanikaaed juba ootas meid. Uurisime omal käel eesaia põnevaid püsililli, kahjuks toimusid alpinaariumis rollimängud ja kostüümides inimesed liikusid ringi. Aga siis sattusime rooside keskele, sest toimus ka rooside päev. Kuidas küll roosid juba nii vara õitsevad ja kui ilusad nad värsketes õites välja nägid! See oli lausa vaimustav!

Ja pikk, ilus, kuum, lilleline ja marjaline suvepäev oligi otsa saanud. Kõik kannatasid kojusõidu välja ja tänasid meeldivate elamuste eest. See oli meil juba kolmas suvi reisimas käia ja tuleval aastal läheme aga jälle rändama ja uusi teadmisi saama.

Kingituseks olid kaasa kunstniku tehtud tänukirjad ja paberivabriku mapid.

Maie Paino

Räpina suvesündmused juulis ja augustis 2006

21.07 kell 12.00 **Laste folkloorikontsert**
· esinevad Põlva- ja Võrumaa laste folkloorilaagrist osavõtjad
Ruusa vabaõhulaval
Vihma korral kultuurimajas
Tasuta

25.07 kell 20.00 **Kontsertsari Võhandu Viisid**
· esineb ansambel Jäääär
Võõpsu pritsikuuri platsil
Pilet eelmüügist 50.-
Kohapeal 80.-

28.07 kell 20.00 **XX Rahvusvaheline Orelifestival**
· juubelikontserdil esineb Kadri Ploompuu (orel)
Räpina Miikaeli kirikus
Pilet 40.- Õpil/pens 25.-

29.07 kell 10.00 **Rahvusvaheline koerte näitus**
Tuletõrje väljakul
kell 12.00 **Rahvusvaheline motokross "Isad ja pojad Räpinas 2006"**
Linte krossirajal

30.07 kell 12.00 **Laulge Kaasa koos Jazzi Zahharovi ja Liina Saksinguga**
Tuletõrje väljakul Tasuta

3.08 kell 19.00 **Kontserdisari Võhandu Viisid**
· esinevad Maarja Liis ilus ja Koit Toome kavaga "Kahel häälel"
Sillapää lossi ees
Pilet eelmüügist 40.- Kohapeal 70.-

9.08 kell 19.00 **Kirikukontsert** *Miikaeli kirikus*
· esinevad Helin-Mari Arder ja trio

10.08 kell 19.00 **Kirikukontsert** *Miikaeli kirikus*
· esineb Tallinna Gospelkoor *Pilet 50.-*
Õpil/pens 30.-

17.08 kell 19.00 **Kirikukontsert** *Miikaeli kirikus*
· esineb Tiit Peterson kitarril *Pilet 40.-*
õpil/pens 25.-

20.08 kell 17.00 **Tantsuklubi STIIL laagrilõpukontsert**
Räpina rahvamajas

25.08 kell 21.00 **Noortepidu** *Räpina rahvamajas*
Pilet 20.-

Lisainfo Räpina rahvamaja telefonidel 796 1363 või 515 3254 E-N 10-18ni R 10-16ni
Ruusa Kultuurimaja telefonidel 795 2287 või 517 6288
· Jälgige infot kohalikel reklaamtahvlitel, maakonnalehes KOIT ja Räpina valla kodulehelküljel www.rapina.ee

SPIRAALMÕISTATUS

Sulgudes olev number näitab tähtede arvu sõnas, iga uus sõna algab numbriga tähistatud ruudust. Lahenduse saate halliga märgistatud ruutudest, liikudes spiraalis sissepoole.
Eelmise mõistatuse lahendus: OSKAR TUVIK
Spiraalmõistatuse koostas Tea Kriisa.

1 – kevadekuulutaja (8); **2 –** ogad (5); **3 –** siniste marjadega puu või põõsas (7); **4 –** õitseb varasuvel metsas (9); **5 –** käega puudutama (7); **6 –** vald Järvamaal (7); **7 –** üks esimesi kevadel külvatavaid köögivilju (5); **8 –** joonistus, kavand, tööstustoote mudel (6); **9 –** kodu-uurija ja vanavarakoguja Räpinas, perek. nimega (6); **10 –** kõnepuude uurija ja ravija (8); **11 –** „Mäeküla piimamees" autori eesnimi (6); **12 –** Belgiast pärinev veohobusetõug (6); **13 –** kellestki, millestki ette jõudma (8); **14 –** rohttaim (Potentilla) (5); **15 –** ülane (7); **16 –** annab väärtuslikku karusnahka (7); **17 –** meessoost eesti kirjanik, perek. nimega (5); **18 –** jumalaeitaja (6); **19 –** istutatav taim (6); **20 –** lilleseadmiskunst (7); **21 –** lõunamaine puuvili (7); **22 –** valik, segu (8); **23 –** sopran (van.) (8); **24 –** vanade raamatute, kunstiesemete kauplus (12); **25 –** kasakapealik (6); **26 –** küünte eest hoolitsemine (8); **27 –** kiiresti mööduv (6); **28 –** aastaaeg (5); **29 –** juustuvesi (5); **30 –** tegumood grammatikas (6); **31 –** juurdekasv (4); **32 –** kuu (8); **33 –** end. pikkusmõõt (6); **34 –** proua (Itaalias) (8); **35 –** ennustaja (7).

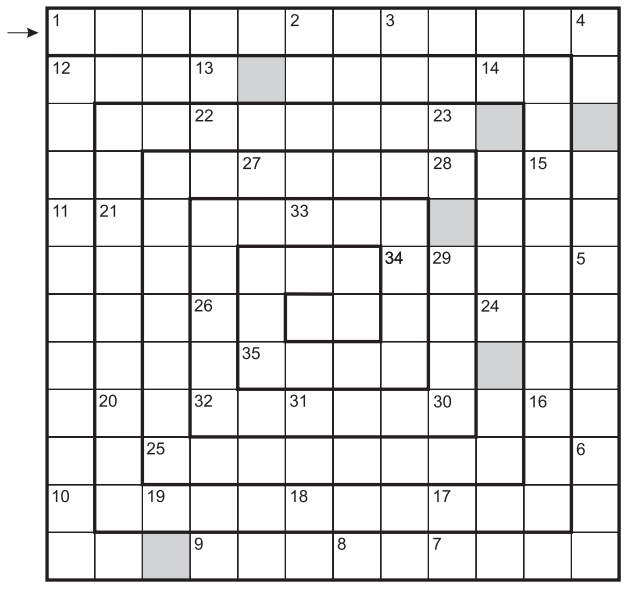

ÕNNITLEME VANEMAID

Täna teretad sa uue elu algust,
olgu ta täis sooja, rõõmsat valgust!

Rainis Adson
sünd. 05.06.2006

Katarina Fjodorova
sünd. 11.06.2006

Romio Tikka
sünd. 27.06.2006

TEADE

Esmaspäeval, **28. augustil kell 17.00** võtab Räpina Muusikakool vastu täiendavalt **akordioni- ja klaveriõpilasi**.
Esmaspäeval, **25. septembril kell 18.00** toimuvad täiendavad vastuvõtukatsed 1. eelklassi ja võetakse vastu uusi lauljaid laulustuudio rühmadesse. Nooremas rühmas laulavad 7 – 13- aastased ja vanemas rühmas vanemad õpilased.
Ootame mõlemasse rühma ka poisse ja noormehi!

Räpina Muusikakool

KIIRLAEN

pandita kuni 5000 krooni,
suurem laen käenduse või pandiga.
55 518 899 OÜ Lõunalaenud

RÄPINA FOTOATELJEE

(Äriabikeskuses Hariduse tn.1)
avatud augustis
T: 10 – 16 ; N: 10 – 18

KÕIK FOTO – JA VIDEOTEENUSED

Ka vanade fotode ümberpildistamine
ja restaureerimine
Info: tel. 53 40 62 93 Aivo Parmson

Vigade parandus

Juunikuu lehenumbrisse on ekslikult sattunud vale informatsioon: Marilin Eriksoni laulude plaadistamist Kalmer Moseni stuudios Põlvas rahastas Räpina Muusikakool, mitte maakond.

RR toimetus

Räpina Rahvaleht
ootab kaastöid ja artikleid iga kuu 10. kuupäevaks
aadressil: vald@rapina.polvamaa.ee, teakriisa@hot.ee
või Räpina, Kooli 1, II korrus, tuba 219, T- 12.00-16.00

MIS JUHTUS?

Vargused:
11.06.2006 õhtul varastas 21- aastane noormees Räpina Selvehallist ühe pooleliitrise pudeli 80% alkohoolset jooki STROH. Kuna nimetatud isik on varem varguse eest karistatud, alustati tema suhtes kriminaalmenetlust.

Liiklusõnnetused:
05.06.2006 kella 01.35 ajal juhtus liiklusõnnetus Räpina vallas Raigla külas Räpina - Raigla tee esimesel kilomeetril, kus seni kindlakstegemata sõiduk sõitis otsa jalgratturile Svetozar (s. 1981) ning lahkus sündmuskohalt. Jalgrattur toimetati kehavigastustega Põlva haiglasse.

10.06.2006 kella 11.05 ajal teatati politseile, et Räpinas Võõpsu maanteel sõitis noormees (s. 1989) jalgrattaga otsa sõiduteele pargitud Audile, mille tagajärjel sai muljuda auto esistange ja purunes esiklaas. Jalgrattur toimetati esmaabi andmiseks Põlva haiglasse.

Ave Lillemäe
Lõuna Politseiprefektuuri pressiesindaja
Tel. 79 98 350
GSM 50 35 228
ave.lillemae@polva.pol.ee

Ööl vastu 10. juulit põletati ühe Räpina vanaproua kasvuhoonel ära kile. Inimesed, olge valvsad!

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Sõbrad, hüvasti, mul ees on minek,
teid ma kaasas kannan südames.
Teadke nüüd, ei ükski lahkuminek
ei saa lõplik olla iganes.
Nüüd, kus me ei enam kohtu,
teadke ainult üht –
sündida maailma on nii lihtne,
sündimisest lihtsam veel on surm…

/ Sergei Jesenin /

Gennadi Kedrov
26.02.1934 – 01.06.2006

Lehvi Samuel
22.02.1933 – 07.06.2006

Helmi Suu
12.08.1931 – 08.06.2006

Maria Ausin
25.02.1925 – 21.06.2006

LAHKUNUD ON LEO UTTER

Paberi tootmise lugu, sealhulgas Räpina paberiveski ajalugu, vesimärke ja kohta Eesti kultuuriloos on uurinud ajaloolased Õie ja Leo Utter. 1998. aastal valminud teadustöö on hoiul Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumis. Tänu Utteritele teame Räpina ajaloost palju rohkem.

Mälestame meie hulgast lahkunud Leo Utterit ja avaldame kaastunnet omastele.

Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum

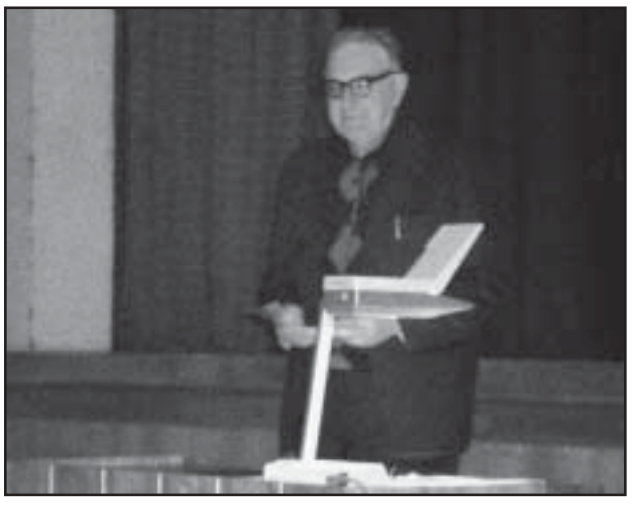

ME EES ON LAHTI KÕIK TEED...

Räpina Ühisgümnaasiumi 67. lennu lõpuaktus toimus 22. juunil

Sa pead teadma,
millisesse sadamasse
sa oled teel,
kui tahad
tabada tuult, mis
su sinnapoole viiks.

/ Seneca /

12 A klass

Rait Arbma
Jelena Golubova
Helmer Haak
Joonas Haniott
Tulvo Ilves
Marina Jerešina
Oksana Jerešina
Indrek Johanson
Kalle Kaldoja
Siim Kallari
Mare-Liis Klimberg
Raiko Küttmann
Kaia Liivamägi
Albert Motalin
Tarmo Narrusk
Vesta Naruski
Merlin Oja
Kaidi Parman
Karmo Pastak
Priit Pekarev
Elari Pihlapuu
Karen Runthal
Julia Savenkova
Siim Suleng
Romet Tabo
Ave Valli
Pavel Vihrov

Klassijuhataja: Anu Nael

12 B klass

Priidu Adrijan
Allan Arjokesse
Maris Aruküla
Marilin Erikson
Ahto Kingla
Maarja Kliiman
Karel Konsap
Kait Koppel
Triin Laan
Anneli Lemats
Lauri Luigelaht
Merilii Maask
Agnes Nurme
Taaniel Ootsing
Monika Paping
Janar Piirisild
Janek Pošlin
Triin Saga
Ilija Samoldin
Maarek Sikamägi
Janno Solna
Timo Solna
Dina Somov
Nade•da Somova
Helen Sulaoja
Hegle Villak
Ainar Vätsing
Marjo Ääremaa

Klassijuhataja: Anu Tuvik

17. juuni – Räpina ÜG põhikooli lõpuaktus.

Lõpetamine

Rääkisime tulevikust kogu eilse öö
Mis saab meist kui 30-sed oleme
Loodame, et ajad ei muutu eal
Loodame, et alati on suhted head
Kuid me lahkume sel aastal ning tagasi ei tule
Ei hängi enam koos, meil on oma töö ja mured
Kui teil meile midagi veel öelda on
Siis tehke seda kohe, teist võimalust ei tule

Edasi me liigume, seisma ei jää
Mälestused jäävad, need meelest ei läe
Meenutame aegu, mis veedetud koos
Aegu, mil lollused olid hoos

Kisa, kära, naerud, nutud, unistused, salajutud
See on mis meid igavesti ühendab
Me oleme nii põnevil ja naerame end välja
Kui leiame et eluga polegi nalja

Refr.: Kui aeg möödub,meil veel meeles
Kõik need ajad, mil koos oldud
Kui elu muutub, mis iganes tulgu
Sõpradeks me alati jääme

Tulevikus rabame ja teenime raha
Kokku jälle saame, kas me naljad on veel samad?
Kas mäletame kõike, mis kool õpetas?
Kas igat reeglit püüame veel rikkuda?
Kas valmis me eluteele minema
Või soovime lapsepõlve pikendada?
Mõtleme ja loodame, et see pole kõik
Loodame, et see ei ole hüvastijätt

Kas ka tulevikus mõtleme me homsele
Nagu täna, mis saab meist edasi?
Mäletame olime veel väikesed
Ei mõelnud me üldse tulevikule
Kas minevikust saab meid jälitav vari
Või mälestused kaovad, kui lahkume siit
Mõtleme ja loodame, et see pole kõik
Loodame, et see ei ole hüvastijätt

Gümnaasiumi lõpetajate **Marjo Ääremaa** ja **Maarja Kliimani** poolt loodud laul, mille esitust oli võimalik kuulata lõpuaktusel ja milles peituv sõnum on uus igale koolilõpetajale ja samas igiomane meile kõigile.

Ülevaade täienduskoolitusest Räpina Aianduskoolis

Tänapäeva ühiskond pakub üha rohkem võimalusi eneseteostuseks, kuid samas vajab neid inimesi, kes on valmis elukestvaks õppeks.

Räpina Aianduskool pakub õppimiseks erinevaid võimalusi. Eriala- ja tasemeõppe kõrval muutub üha arvestatavamaks täiskasvanute täiendkoolitus.

2005/2006 õppeaastal toimusid Räpina Aianduskoolis mitmed täiendkoolituse kursused ja õppepäevad:

- viinapuude õppepäev - 8 tundi
- viinapuude sügisesed hooldustööd (õppepäev) - 8 tundi
- viljapuude harvendamine ja noorendamine (õppepäev) – 8 tundi
- ilupuude ja -põõsaste hooldamine ja lõikamine (õppepäev) – 8 tundi
- suvi- ja püsililled – 8 tundi
- kiviktaimla (õppepäev) - 8 tundi
- taimekaitse – 16 tundi
- haljasalade rajamine ja hooldamine – 160 tundi
- "Koostöine grupp" - 40 tundi

Enamus kursustest olid ühepäevased. Taimekaitse kursusi toimus mitu ja üks nendest toimus väljaspool Räpinat, nimelt Võrus. Sellel õppeaastal viidi läbi ka paar pikemat kursust:

1) "Koostöine grupp" – kaks etappi, kokku 40 tundi. See oli kursus õpetajatele, mis käsitles õpetaja ja õpilase, õpetaja ja õpetaja vahelist koostööd. Kahjuks ei osalenud sellel kursusel ühtegi üldhariduskoolide õpetajat.
2) Haljasalade rajamine – 160 tundi, mis oli mõeldud kõigile huvilistele. See grupp oli väike (9 osalejat), kuid väga töine. Koolituspäevi oli 18 ning kursusel osaleja sai nii teoreetilisi kui ka praktilisi kogemusi.

Kursuste ettevalmistamisel ja läbiviimisel sai tehtud koostööd paljude asutustega, kuid tihedam koostöö oli Tööturuameti Põlva osakonnaga, Võru Taluliiduga ja Valga Kutseõppekeskusega. Osalesime Valga Kutseõppekeskuse projektis "Elukestev õpe Kagu – Eestis ja Viljandimaal", mis oli mõeldud just töötavale õppijale ja kestis novembrist 2005 kuni juunini 2006 (kokku 220 tundi). Räpina grupis osales 16 töötavat õppijat. Nende hulgas viis Räpina vallast: Ruth Tolmusk, Silvi Maidla, Milvi Käämer; Luule Rosa ja Anne Kokmann.

Kursustel osalejaid oli enim Põlvamaalt, Tartust ja Tallinnast, kuid osalejaid oli ka Võrumaalt, Viljandimaalt, Valgamaalt, Pärnumaalt, Lääne-Virumaalt ja Jõgevamaalt. Osalejate erialane koosseis oli väga kirju: õpetajad, müüjad, talunikud, aednikud, koduperenaised, töötud, teenindajad, kontoritöötajad jne. Kokku osales 2005/06 kursustel 154 inimest.

Kursustest osavõtjate arvamuse kohaselt on aianduskooli poolt korraldatud kursused täitnud nende ootused, meie õpetajate tööd hinnatakse kõrgelt ning soovitakse edaspidigi meie kursustel osaleda.

Uuest õppeaastast on kavas korraldada mitmeid huvitavaid kursusi. Kavas on alustada viinapuude kasvatamisega seotud õppepäevade tsüklit, mis algab sügisel ja lõpeb 2007 aasta suvel.

Sel sügisel on kavas viia läbi järgmised kursused: kergete rõivaste õmbleja algkursus, ruumikujundus, koduaedade kujundamine, talveõrnade puittaimede katmine, maheviljelus, taimekaitse, suvi- ja püsililled. Kindlasti lisandub veel mõni huvitav kursus.

Järgmist koolitushooaega alustame **4.augustil kell 9.00 silmatamise õppepäevaga** (hind 350 EEK), kuhu on oodatud kõik huvilised

Täpsemat infot Räpina Aianduskoolis toimuvate kursuste osas saab alates 25. augustist kooli kodulehelt **www.ak.rapina.ee** või **tel. 79 61 397; 53 461 209.**

Eda Gross
Räpina Aianduskooli täiendkoolituse metoodik

Täiendkoolituse kursuslased Räpina Aianduskoolis.

Räpina Muusikakooli õpilased Saksamaal

Viis Räpina Muusikakooli õpilast – Maarja **Kliiman, Kristi Kaldmäe, Karine Kiudorf, Teele Tuuling ja Andrei Svištš** viibisid 26. juunist kuni 03. juulini Saksamaal Bad Segebergis. Reis osutus võimalikuks tänu rahvusvahelise noorsoovahetus-projekti Euroopa Liidu noorsooprogrammi Euroopa Noored Eesti büroo Sihtasutuse Archimedes toetusele. Gruppi kuulusid veel ka viis Põlva Muusikakooli õpilast.

Õpilastega kaasas olnud kitarriõpetaja Kalmer Mosen Põlvast jäädvustas kogu Saksamaal oldud aja ja tegevuse päevade kaupa. Tema reisikirjeldust ongi teil võimalus nüüd lugeda lühendatud kujul.

26.06. Saabusime Bad Segebergi kella 12-ks. Mühle noortekeskuses võtsid meid vastu Noortekeskuse Muusikakooli direktor Christine Braun ja kitarriõpetaja Torsten Ratzkowski. Külastasime Bad Segebergi Kalkbergi koopaid. Õhtul õpilaste peredesse majutamine.

27.06. Workshop I – kitarriansambli proov – koduste ülesannete läbivaatamine.

Koosolek – noorte osalus, nende soovid ja ootused eelolevalt nädalalt - et kõigil oleks lõbus, leiaksid uusi sõpru, saaksid koos musitseerida.

Tutvumismängud õues, suure ühispildi joonistamine.

28.06. Hommikul vara väljasõit Lübecki linna – külastasime vanalinna ja St. Marie kirikut, mida peetakse vana hansalinna suurimaks vaatamisväärsuseks.

29.06. Workshop II kitarriansambli proov kuni lõunasöögini. Peale lõunasööki jalgrattamatk Wittenborni telklaagrisse ja kanuumatk Wittenborni järvel looduslikult kaunile saarele, kus veetsime õhtu loodusmängudega.

30.06. Tagasisõit Mühle noortekeskusse, peale lõunat Workshop III kitarriansambli proov valmistumaks plaadi sissemängimiseks. Kell 17.00 läksime kõik koos vaatama Saksamaa ja Argentiina jalgpallimatši, mida näidati suurel ekraanil naabruses asuval kontsertplatsil. Ülev meeleolu peale Saksamaa võitu. Pärast õhtusööki jalgpall.

01.07. Kogu päev kulus sounchecki ja lindistuste peale. Planeeritud kaheksa loo asemel jõudsime sisse mängida viis lugu. Plaadid valmivad alles peale suvepuhkust, arvatavasti septembris.

02.07. Hommikune proov kahe ühisloo (koos Klezmer-Ensemble'iga) läbivaatamiseks. Peale proovi Europe-Workshop: kahe maa sarnasused, erinevused ja hinnang möödunud nädalale. Otsustati noorsoovahetust jätkata.

Kell 17.00 – kontsert Otto-Flath- Halle'is. Kontserti alustas Klezmer-Ensemble, jätkasid kitarristid P.Printsi ja T.Ratzkowski dirigeerimisel ja lõpuks kõlasid kaks ühislugu. Repertuaar oli kirev – bluusist tangoni. Kontsert võeti hästi vastu.

03.07. Hommikul sõit rongiga Hamburgi, tutvumine linnaga, kell 17.30 – lennuk koju.

Kokkuvõtteks: Antud nädal oli tegude- ja sisurohke kõigile osalejatele nii Eestist kui ka Saksamaalt.

Räpina Rahvaleht

Kontsert Otto-Flath-Halle'is.

Eesti-Saksa ühispilt.

Vaimuvälgatusi 2006. aasta 9. klassi eesti keele eksamilt

Vananaistesuvi on üksinda olemise aeg.

Vananaistesuvel peab inimene ise kõigega toime tulema.

Vananaistesuvi tähendab minu jaoks, et mõnedel inimestel on veel võimalus elada ja nautida suve.

Vananaistesuvi on päev pärast tormi.

Vananaistesuvi on see, et lapsed tulevad ja kingivad vanematele lilli. See näitab nende vastu austust.

Vananaistesuvi on periood, mis jääb suve ja talve vahele.

Vananaistesuvi tähendab seda, kui naised, kellel pole mehi, elavad üksi, kasvatavad last ja peavad ise kõigega hakkama saama.

Vananaistesuvi on nende naiste suvi, kes on vanatüdrukud, kellel pole veel meest.

Vananaistesuvi on suvi, mis hakkab ja mis kunagi otsa saab.

Vananaistesuvi on sügis.

Vananaistesuvi on suvi, mis järgneb õigele suvele ja mis on eriti tormine ja vihmane.

Vananaistesuvi on see, kui enamasti sajab suvel vihma.

Vananaistesuvi on siis, kui aastaaegu nagu enam polekski. Vanad inimesed saavad siis väljas juttu ajada.

Vananaistesuvi on see, kui algab üks suvi ja sellele tuleb kohe teine suvi otsa ning siis lõpeb.

Isikustamine on isiku kindlaksmääramine.

Ja teie, kallid eksamitööde parandajad, kui teil jääb aega üle, siis võiksite ka minna teatrisse ja puhata.

Kõik räägivad peol ilma, et tuju midagi tõstaks.

Muusika annab inimestele palju heaolu, värske tunde ja seltskonna.

Põhiline, et mulle meeldib rahvale ennast näidata.

Muusika on heli, keegi laulab, või ka mitte.

Otsin midaiganes.

Luuletus ei tule mul hästi välja, sest ma ei leia mõnele sõnale homonüümi.

Kaua kestval sõiduteel on hea kuulata muusikat.

Näitlejad annavad endast parima isegi siis, kui kingad hõõruvad või seelik on natuke kitsas.

Väljakirjutused tehtud
eksamikomisjoni poolt

Lõuna-Eesti Päästekeskus suunab Päästekooli õppima

Lõuna-Eesti Päästekeskus suunab soovijaid õppima tuletõrjujapäästja ja tuletõrje- ja päästespetsialisti erialale Sisekaitseakadeemia (SKA) Päästekolled•i Päästekooli Väike-Maarjas. Lõpetajad saavad erialast tööd Lõuna-Eesti Päästekeskuse maakondlikes osakondades ning sissesaanutele maksab päästekeskus õppeperioodil ka õppetoetust.

Vastavalt SKA Päästekolled•i Päästekooli õpilaste vastuvõtu eeskirjale võivad Päästekooli kandideerida Eesti Vabariigi kodanikud või Eestis alalist elamisluba omavad välismaalased, kellel on keskharidus.

Tuletõrjuja-päästja erialale saavad kandideerida kõik keskharidusega noored, eelnev töökogemus tuleb kasuks, kuid ei ole määrav. Tuletõrje-ja päästespetsialisti erialale kandideerija peab omama vähemalt kolme aastast tööstaa•i päästeasutuses. Tööstaa•i hulka arvatakse ka Päästekooli tuletõrjuja-päästja erialal õppimise aeg selle lõpetamisel. **Tuletõrje- ja päästespetsialisti erialale on vajalik suunamiskiri päästeasutusest.**

Tuletõrjuja-päästja ning tuletõrje- ja päästespetsialisti erialade õppeaeg on 1 aasta. Tuletõrjuja-päästja erialal toimub õppetöö 5 kuu vältel Päästekoolis ja järgnevad 5 kuud ollakse praktikal suunanud päästeasutuses. Tuletõrje- ja päästespetsialisti kursusel toimub õppetöö 10 kuu vältel Päästekoolis, vaheldumisi pikemate ja lühemate praktikatega suunanud päästeasutuses.

Vastuvõtt tuletõrjuja-päästja ja tuletõrje- ja päästespetsialisti erialale toimub SKA Päästekolled•i Päästekoolis **03. juulist – 16. augustini 2006.a.** Lisainfo sisseastumise kohta **http:// www.v-maarja.ee/rescueschool/.**

Tuletõrjuja-päästja tööülesandeks on tulekustutus- ja päästetööde tegemine: inimeste, vara ja keskkonna päästmine ja/või kaitsmine. Neid tööülesandeid täidab ta maapinnal, kõrgustes, sügavustes, veekogudes jm. Tuletõrjuja-päästja täidab tulekustutus- ja päästemeeskonna vanema korraldusi. Tulekustutus- ja päästetöid tehes kasutab päästja erinevat tulekustutus- ja päästevarustust ning -tehnikat.

Tuletõrjuja-päästja õppekava läbinu omandab päästja II kutsestandardi, mis tähendab, et päästja on võimeline töötama tulekustutus- ja päästetöödel, suudab täita tööülesandeid keerulistes, psüühilist ja füüsilist pingutust nõudvates ohukordades, töötada iseseisvalt ning vastutada oma tööülesannete täitmise eest.

Tuletõrje- ja päästespetsialisti töö eesmärgiks on töökorralduse kaudu operatiivse valmisoleku ning tulekustutus- ja päästetööde läbiviimise tagamine. Tema tööülesanneteks on komando valveteenistuse töö korraldamine, praktilise ja teoreetilise õppe korraldamine ja läbiviimine tulekustutus- ja päästemeeskondade liikmetele ning sündmuskohal tulekustutus- ja päästetööde juhtimine. Päästespetsialisti töö eeldab oskust lahendada erinevaid olukordi nii komandos kui ka sündmuskohal.

Tuletõrje- ja päästespetsialisti õppekava läbinu omandab päästespetsialisti III kutsestandardi ning on võimeline töötama päästetööde juhina tulekustutus- ja päästetöödel, on võimeline teostama tuleohutusjärelevalvet oma pädevuse piires, on võimeline läbi viima väljaõpet tuletõrje- ja päästetöötajatele, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Täpsem info suunamise saamiseks Lõuna-Eesti Päästekeskusest Evelin Uibokand, avalike ja välissuhete büroo juhataja, **tel. 7337315, 5217622** või e-post **evelin.uibokand@rescue.ee.**

Jaanipäevaseid fotomeenutusi

Jaanilaupäeval toimus Räpina jõepaisu ujulas üritus „Räpina Paadimees".

Tänases lehes avaldame Aivo Parmsoni fotomontaa•i toimunust.

Teadmiseks neile, kes jaaniüritustel osalesid või pealtvaatajana kohal olid: Aivo juures fotoateljees (Äriabikeskuses Hariduse tn.1) on võimalik fotosid arvutis näha ja soovi korral ka tellida.

Pilte on väga palju ja te võite ennast või oma sõpru näha kõige ootamatumates situatsioonides, teadmata, et fotograaf on teid pildile jäädvustanud.

Aivo võtab augustis vastu teisipäeviti kell 10.00 – 16.00 ja neljapäeviti kell 10.00 – 18.00.

Räpina Rahvaleht

Kes suudab kauem rippuda.

Väga raske katsumus.

Kaks meest ikka kaks meest.

Jõumehed oleme…

Teistel hea naerda.

Võistelge teie aga, meil pole ka igav.

Nagu oleks Räpina misteri valimised või…

Tegevust jätkus naistelegi.

Sangpommi tõstmine.

Räpina Rahvaleht
Väljaandja: Räpina Vallavalitsus Räpina, Kooli 1
tel.7961580, e-mail: vald@rapina.polvamaa.ee
Toimetaja: Tea Kriisa, tel.55622826,
e-mail:Tea.Kriisa@yg.rapina.ee
Kujundus: Repro Express
Trükk: Paar OÜ Tartu, Ilmatsalu 3g,
tel. 716 8151, faks 716 8150
e-mail: info@paar.ee

Maal on mõnus

Just seal,
kuhu kaardil on kirjutatud Eesti,
asub üks mõnus koht.
Eemal kõige suurematest linnadest,
kõige suurematest skandaalidest,
kõige hullematest probleemidest,
leidub üks vaikne maatükk ka Eestis.
Seal ei tea keegi internetist
ega mobiilsidest.
Kogu elu on olnud ainsaks
uudistevahendajaks vana raadio,
mis pärit juba 19.sajandi lõpust.
Kes teab,
äkki pole seal elektritki?
Meediata elu ongi parem.
Keegi ei saa soovitada riideid,
mida peab kandma,
et moekas välja näha.
Keegi ei ütle,
et tuleb vähem süüa,
sest suveks on vaja vormi saada.
Keegi ei pahanda,
isegi kui midagi valesti on tehtud.
Seal ei tea keegi
suure ilma muresid.
Seal on kõik rahulik.
Seal on täpselt sama vaikne,
kui kogu maailm vaikiks
kasvõi üheks hetkeks.
Seal on kõik mõnus.

Karoli Peterson
Räpina ÜG 8B klass

Räpina maa mõnusaks

Minnes maale sa märkad - kõik ei olegi veel läbi,
metsas kasvab kuusk ja kuuse all on käbi.
Võsas prääksub part ja põdral närvid pole läbi.
Maal on teisiti, siin palju puhtam on liiv,
puhtam on õhk ja ka puudub vesipiip.
Kitsed söövad karjamaal noort ja värsket heina,
et kuulatada korraks, jäävad nad seisma.
Memm ajab karja õhtuks põllu pealt koju,
lehmal lüpsiaeg ja lambal kadunud poju.
Vana elu näinud mees paneb põllu peale kartulit,
ta silmis näha lootust ja veidike ka kartust.
Kui suve elab üle, siis elab ta ka talve,
kuid igaks juhuks siiski olema peab valvel.
Maal on mõnus, maal on tore,
siin miski pole vale, miski pole kole.
Veel on lootust jääda püsima, lootust jääda ellu.

Jaanika Oras
Räpina ÜG 7A klass

Paradiislikku öko - põliskodu rajamas

Mina, Hugo-Eduard Vaino olen sündinud 10. okt. 1915. aastal Tallinnas.

Olen invaliid, vabadusvõitleja, represseeritu, praegu pensionär.

Ostsin väikse talu Räpina vallas Tooste küla Räpina poldri peateel. Talu nimeks antigi Vaino talu 1,7 hektari maaga.

Praegu töötan üksi, kitseheina niitsin taluvikatiga kõik üksi, abiks heina kuivatamisel ja kokkupanekul oli üks heatahtlik abiline Saima. Et suhkruhaigus liiga teeb, ei ole püsivat abi lootagi. Heinad vedasin küüni kõik käruga.

Noorelt tegin sporti: jooks, maadlus, sangpommiga mäng jne. Olin teadlik, et sporti teha on väga vajalik noorest peale, kuid rekordsport võib ka halba teha. Nii loobusin medalitest. Sporti teen ka praegu, enamasti mitmesuguste tööde näol.

Teed käin kahe kepiga, jalad on külmad, tuimad ega allu siiani miskile ravile, aga rahu ma neile ei anna, muidu lähevad hoopis halvaks.

Millest nimelt tahtsin kirjutada, on see, et ma kasvatan suvinisu juba kolmandat aastat vagudes. Ise külvan, sulgen vaod, rullin. Tõusnud orase rohin umbrohust puhtaks ja kõplan, hiljem juba metallharkadraga muldan nagu kartulivagusid. Praegu kahel katselapil nisu loob juba pead, kolmandal veel mitte. Need kolm katselappi on ligi viis aari. Üksi söötis ja umbrohtu täis maad mitte rohkem ei jõudnud harida, sest puudub koduabiline, kes või toitugi teeks, see võtab ka omajagu aega. Tihti saan magama alles peale kesköö. Raske on üksi rajada öko-põlistalu, mis poleks müüdav, vaid päritav.

Möödunud kevadel alustasin taimeaiaga, kõik kasvas ja arenes ilusasti. Talvel tulid ulukid, sõid, mis süüa andis – olin päris kurb. Osa siiski päästsin. Püüan arendada mustsõstart, ometi need noored põõsad jäid puutumata, aga palju rikkusid loomad kirsse, ploome, kaski ja noori vahtraistikuid. Ka kuusetaimi näksiti.

Kasvatan veel saksa põlluhernest, türgi aeduba, läätsed on katseks, juba õitsevad. Kartul kasvab, õitseb ka. Kõike muldan üksi adraga, põõsaid käsikultivaatoriga.

Viinapuid on mul neli. Ei katnud kinni ja külm tegi oma töö, aga siiski kasvavad, ainult marju tänavu ei saa. Veel on mul hiina sidrunvääte üks rida ja vaarikaid, mõlemad jõudsin tänavu kevadel maha panna. Aiaviljast kasvatan veel natuke sibulat, küüslauku, punapeeti, porgandeid, kaalikaga jäin hilja peale. Hoian pensioni kokku. Lasen veel traktoriga maad üles harida, künda, randaalida, kevadel kultiveerida.

Milleks „põliskodu" ehk „öko-aed" lastelastele?

1. Suurendab kodumaaarmastust ja paiksust.
2. Leevendab tööpuudust, suutes ise hakkama saada.
3. Tükike oma kodumaad, tagab riigikaitset.
4. Eestlane armastab iseseisvust, vabadust jne.
5. Maa vajab hoolt ja armastust, ka lapsed saavad varakult tundma loodust ja eluväärtusi.
6. Loodus armastab hellust ja õrnust, ta tunnetab, kes teda armsaks peab ega rõhu nende raskete masinatega mulda kokku briketiks, kus hävib kõik eluandev, ka vihmaussid on ju aastatuhandeid meie suured abilised.
7. Kerge harimine suurendab maa viljakust, selleks on vaja vaid kergeid masinaid.
8. Kõige väärtuslikuma köögivilja konservib väikemajapida-mine, seal on mängus minutid.

Kirjutasin ka presidendile, et annaks ühe hektari maad neile, kes tahavad luua oma kodu. Vastus oli, et nad arendavad seda programmis „Sünnimaa". Seda on vähe! Kui meie riik annaks ühe hektari maad tasuta neile, kes oma kodumaale tagasi tulevad, ma usun, tulijaid jätkuks ja ka rahvaarv kasvaks. Nüüd on parata-matu, et kasvatame ainult muulasi. Ees on meil ettenägematuid raskeid aegu, ei ole tarvis uskuda, aga faktid näitavad tõde. Olgu väike näide 6. juuli „Maalehest" lk.7 – seal on kullast juttu. Raha väärtus langeb, haaratakse juba kullaostmist. Nagu raha ei saa süüa, ka kullaga võib nälga jääda. Kahju on, et ei mõisteta – elu-andjaks on meie Emake Maa, mitte raha või kuld. Palun, armas-tage maad, mis toidab meie lapsi ja lapselapsi!

Seekord lõpetan. Edaspidi püüan kirjutada, kuidas ma saan rajama, looma paradiislikku öko-põliskodu, mis kestab põlvest-põlve. Veel metsa ei saa põhjapoole enne rajada, kui saab aed ja elektrikarjuse.

Seda on kõike veel vähe, tuleb elada veel veerandsada aastat, praegu on 91. aasta poole peal.

P.S. Ootan! Kes julgeb tulla abiks siia mulle, ei ole loomulik üksi elada, töötada ja rajada öko-energeetikat oma talu tarvis. Usun, loodan ja armastan elu, tööd, s.o. loomingulist tööd. Minu elutöö on veel kõik tegemata, abi on vaja.

Olen rahul, kui abiks tuleb üks lesknaine kolme lapsega, ka nii on hea, vast nii saabki olema. Kõik tuleb kasuks neile, kes Jumalat armastavad.

Hugo-Eduard Vaino
Lõppes kooliaasta

Hugo-Eduard Vaino kasvatab nisu vagudes.

Hennu Hirmo

Võõpsu läbi aegade

Ajalugu ja noorepõlve mälestused

Algus RR nr 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16,17,18, 21, 26, 27, 28

Kauplustest oli saada juba suhkrut, püülijahu, heeringat, vähesel määral riiet jne. Šoti heeringas firmanimega „Matfulli" oli suur, paksu seljaga, paraja soolaga väga rasvane kala ja tööliste poolt hinnatud leivakõrvane. Kui ühe heeringa koorega keedetud kuumade kartulitega ära sõid, tundsid, et kõht on täis. Nii heeringa kui ka suhkru kilo maksis siis 50 penni. Sigade ja kariloomade arv suurenes aasta-aastalt. Piim, mis oma perekonna vajadusest üle jäi, viidi kokkuostupunkti. Lehmadest saadigi peamine sissetulek. Need, kellel ei olnud tööd, käisid järvel sikuskaga kala püüdmas. Otsene toidupuudus oli kadunud. Alevis töötas juba kaks juuksurit, kolm kellasseppa, üks fotograaf, peale selle kingsepad, sepad, rätsepad, tislerid ja üks peenmehhaanik. Üks meesjuuksur tegeles perpetum-mobile leiutamisega. Mehed hakkasid teda pidama ebanormaalseks ja lakkasid juuksurit külastamast. Lühikese aja järel lahkus ta Võõpsust. Alevis oli ka kaks õmblus- ja käsitöö kodukooli (M. Kropmanni ja S. Näddali). Esimeses 6 – 8, teises 4 – 5 õpilast. Kursuslased olid peamiselt meheleminejad taluperemeeste tütred. Tööpuuduse kartusel tõusis märgatavalt töö kvaliteet. Et mitte töötuks jääda, tahtsid kõik parema tööga teisi üle trumbata.

Juba 1921 aasta kevadest alates hakkasid Tartu ja Võõpsu vahet kurseerima kaks reisilaeva, üks „Võitja" ja teine „Kungla" nimeline. Need vedasid ka kaupa. Esimene oli rauast sõudekruvidega, teine puust sõuderatastega alus. „Võitja" oma lameda põhja ja kiirema käiguga jõudis 1 – 2 tundi varemini Tartusse.

1924 ja 1926 aasta kevadiste kõrge veetaseme tõttu sõitis Emajõe luhta mööda otse, Võõpsus aga randus Jakob Munski aida taha ninaga vastu kallast. „Kungla" oli küll aeglasema käiguga, kuid mugavamate tingimustega. Laeval oli peal köök ja puhvet ja seal sai ka sooja lõunat ja alkohoolseid jooke. Kellel kiire ei olnud, eelistas „Kunglat". Lisaks laevadele hakkasid Tartu – Võõpsu ja Võru – Võõpsu vahet sõitma bussid. Tartu buss oli juba suurem Mercedes-Benz ja võttis peale rohkem reisijaid. Kuulus transpordiäri omanikule Cook`ile. Võru oma väiksem Ford aga kuulus Rosenbergile. Seega võõpsulastel liiklemise tingimused olid võrdlemisi head. Laevasõidule hakkasid inimesed eelistama rohkem bussisõitu. Ühe päevaga sai linnas käidud ja vajalikud asjaajamised aetud. Laevaga sõidul aga pidi ööbima linnas. Buss muutus laevadele tõsiseks konkurendiks.

Ilusatel kevad- ja suveõhtutel enne reisilaeva sadamasse jõudmist kogunes hulgaliselt Võõpsu inimesi sadamasse, eriti noori. Taheti näha laeva randumist, kes laevalt maha tulevad, tuldi ka lihtsalt ennast näitama ja teisi vaatama. Loomulikult oldi siis ka paremini riides. See laevale vastutulek oli nagu traditsiooniks muutunud, kodus jäeti kasvõi töö pooleli, aga laevale vastu pidi minema. Vastehitatud sadamakai oli ka ainuke korralikum ja ilusam jõeäärne tänav nii jalutamiseks kui ka noortele kurameerimiseks. Nii mitmelgi korral nägime sadamas ka Hermann Julius Schmalzi. Ta oli pikemat kasvu, tumeda tõsise näoga mees, must frents seljas. Rinnaesine oli täis riputatud igasuguseid, taevas teab, kelle poolt annetatud riste, medaleid ja märke, nii nagu kõik selle liigi vaimuhaiguse all kannatavad inimesed – uhke, väärikas ja endast lugupidav mees. Kohalikud elanikud kutsusid teda ka ilmategijaks Hermanniks. Sageli, kui ta talusid mööda käis, kandis ka viiulit kaasas. Inimesed, kui juhtus olema pikemat aega põud, palusid siis Hermanni, et ta mängiks vihma välja ja siis Hermann mängiski. Vihmasoovijatele mängis ma•oorseid, põuasoovijatele minoorseid viise. Viiulit mänginud ta kaunis hästi, seda kuulsin ma lelle Mihkli käest. Omajagu kavalust olnud Schmalzil siiski. Temal olla kodus olnud baromeeter, mida hoolega jälginud. Olenedes õhurõhu tõusust või langusest läksid mängud enam-vähem täide. Juhul, kui kahtles, siis ei mänginud üldse, vabandades – viiuli keel olla katki või mõni muu otsitud põhjus. Suvel käis tihti paljajalu ja paljapäi.

Kui reisijad laevalt lahkunud, kaup maha laaditud ja jalutajad sadamast koju läinud, hakkasime naabripoisiga küttepuid laevale kandma. Selle tööga teenisime kumbki 50 penni. See oli poisile tookord juba suur raha, selle eest saime osta sihvkasid (päevalille seemneid).

Rahvarohketeks kujunesid kuulsad Võõpsu aastalaadad. Neid peeti seitse korda aastas ja nimelt: 25. jaanuaril, 20. veebruaril, 20. märtsil, 22. mail, 18. oktoobril, 26. novembril ja 20. detsembril (u.k.j.) Laadalisi oli alevisse sõitnud nii palju, et kõik kõrvaltänavad olid hobuseid täis. Munakivi sillusel tegid vankrirattad suurt põrinat. Laatade ajal oli seda eriti palju. Peatänava äärsed elanikud olid päris hädas, öösiti ei saanud magada.

Laatadele tuli rändkaupmehi kokku peaaegu kogu Eestist. Olemasolev laadaplats oli viielt realt kaubaputkasid täis. Peale kaupmeeste olid laatadel ka tsirkus, karussell, vertikaalselt raskuse posti otsa löömine. Olid kiirpäevapiltnikud, ennustajad-hiromandid. Neist üks tituleeris ennast professor Peepiks. Tema reklaamkuulutused ilmusid tihti ajalehes „Postimees".

Laadale oli toodud kõike kaupa: saapaid, riiet, majapidamistarbeid, hulgaliselt kompvekke-maiustusi. Olid müügil Haanjamaa vokid ja Avinurme puunõud. Rohkesti oli sihvkasid ja jaanikaunu, neid viimaseid sõid lapsed meeleldi, olid pikad, lapergused, pruunivärvilised, mahlased ja magusad kaunad. Mõned kasutasid neid ka kõhulahtisuse vastu. Sisaldasid palju parkaineid. Kuhjade viisi oli kollast saia ja vorsti. Vorsti müüdi soojalt, keedetuna kohapeal kuumas vees. Märtsi- ja maikuu laadale tõid talumehed rohkesti põrsaid ja kariloomi. Detsembrikuu nigulalaadal aga müüdi-osteti peamiselt vilja, lina ja hobuseid. Laat nagu laat ikka, täis kilkeid, naeru ja joobnuid. Kolm politseikonstaablit pidasid korda. Laatadele olid sõitnud ka taskuvargad – valemängijad. Hulgaliselt liikus mustlasi ja ilusates rahvariietes setu naisi- noorikuid. Nende lumivalged villasest riidest hammed „kitasnikud" ehk pealismantlid olid tikanditega kaunistatud ja rinnaesised rohkesti hõbedaga (sõled, ketid, rahad) täis riputatud. Kõndisid uhkelt ja sirge seljaga.

Külmal ajal köeti varakult ka alevi türmamaja soojaks. Seal oli kaks kongi, kummaski õled põrandal.

Alev kihas nagu mesipuu. Kevadistel laatadel kauplesid maamehed juba varakult valmis karjaseid, sulaseid ja tüdrukuid, andes neile ette ka käsiraha. Raha liikus siis laialt, kaupmeeste näod olid laia naeru täis.

Alevil oli oma palgaline öövaht, ka see pidi korra järele valvama, eriti õhtupoolikul. Tema ülesandeks oli ka õhtul tänavavalgustuse süütamine ja hommikul kustutamine, kui juhtus olema kartsas kinnipeetavaid, valvas ka nende järele. Alevivalitsuse ruumidesse oli üles seatud öövahi kontrollkell. Seda pidi ta uulitsapoolse seina külge monteeritud erilisest käepidemest iga tunni aja järele tõmbama. Oli kaval riistapuu, teda ei saanud ei ette ega järele tõmmata, sest igakordsel tõmbamisel ta registreeris täpse aja, millal käepidemest tõmmati.

Need rahvarohked kaubalaadad ja ka hulgaliselt alevi omi kauplusi tegidki tookord Võõpsu alevi üle Eesti tuntuks.

Eriti suureks kujunes 20. detsembril peetav nigulalaat, see langes ühte venelaste poolt peetava Nigula pühaga, sellest ka see nimetus ja sellepärast oli tulnud ka palju venelasi laadale. Nende neiud kõndisid jälle käealt kinni, karmoskamees ees.

Nigulalaadale toodi müügile rohkesti vilja ja lina, viimast olid laadaplatsil suured kuhilad. Nendel aastatel hakkasid lina kasvatama peaaegu kõik asunikud. Neil algas oma vastsaadud maa-aladele hoonete ehitamine, elumajad ja kõrvalhooned, siis oli lina ainuke põllukultuur, millest saadi ehitamiseks rohkem vajalikku raha. Peale vilja ja lina käis jõe peal hobuste müümine-ostmine. Jõe ääres oli karjana mustlasi, need äritsesid peamiselt hobustega. Mustlaste naised tegid aga äri käevaatamise ja kaartide panemisega. Jõe peal tehti hobustega proovisõite, see toimus parve ja sadama vahelisel jõeosal, samal kohal, kus me pidasime külapoistega jäälahinguid.

Juba 1921. aastast alates hakkasid liikuma talusid mööda kausi- ja räbalasetud – harjuskid, aasta hiljem käsikaupmehed, neile lisandusid veel igasugused õmblusmasinate („Singer", „Naumann"), tule- ja elukindlustuse ja 1928. aastast ka raadioagendid. Potisetud ja käsikaupmehed olid nii mõnigi kord teretulnud abimeesteks, viisid kodust ära kõik üleliigse, saades neilt vastu vajalikku nipet-näpet. Ei olnud vajadust sõita kusagile kaugemale kauplusse. Sellega hoiti kokku tööaega, mida põllumehel, eriti kevad-suvekuudel niigi napilt oli. Talumehed kutsusid koju ka rätsepaid ja kingseppi. Need tegid siis kohapeal tervele perele küll rõivaid, küll talutöödel väga praktilisi lambanahast poolkasukaid, kingsepad aga tegid saapaid, jälle ei olnud tarvis sõita aegaviitvatele proovidele. Potisetud käisid siis ka Võõpsu alevi majapidamistes, vahetades räbalate vastu potte, kausse, tõrva ja täüdäst (tökatit), viimane oli alati otsitud ja nõutud kaup. Tökat aeti kase tohkudest ja sellega määrisid kalamehed veesaapaid, talumehed aga hobuseriistade nahkosi. Tõrvaga tõrvati igal kevadel paadid uuesti üle. Võõpsus elas tookord ka kaks niisugust ränd-käsikaupmeest, üks ostis kokku mune, teine, rahvuselt juut, käis talusid mööda pudi-padiga. Viimast kutsuti rahva poolt „Tärre juudiks".

Lisaks liikusid talusid mööda ringi rändmustlased. Mõned mustlaste perekonnad olid igal suvel Ristipalo metsas säälasuvate kääbaste lähedal laagris. Need olid päris tüütud inimesed, käisid taludes kerjamas, vargil, ennustamas. Kergemeelsed lasksid vaadata kätt ja kaartidelt seletada tulevikku. Nende seletused olid alati kahemõttelised, umbes nii: „Kui mure mööda läheb, asub rõõm südamesse, kui tööd teete, siis raha saate" jne. Jakob Kisandi talust varastasid päise päeva ajal põrsa nii ära, et pererahvas seda alles õhtul taipas. Viljakoristuse ajal sõitsid neli mustlasmeest tallu. Peremees, kes üksinda kodus juhtus olema, kutsus mustlased tarre. Kaks meest tulid sisse, kaks jäid aga vankrile piipu tegema. Niikaua, kui peremees toasolevatega hobuse müügi üle kõneles ja vaidles, tapsid kaks väljajäänud meest laudas kähku põrsa ära ja peitsid vankrisse heinte alla. Kui toast välja tuldi, istusid kaks väljajäänud meest nagu ennegi vankril, ajades omavahel kõvasti juttu. Toast tulnud mustlased istusid ka vankrile, lubades enne veel kord tagasi tulla ja sõitsid minema, tapetud põrsas heinte all. Alles õhtul, sigade söötmise ajal märkas perenaine, et üks põrsas on puudu.

Uputus

Aastatel 1922 kuni 1926 olid talved väga lumerohked ja tuisused. Ümberkaudsetel teedel oli lumi kohati meeter kuni poolteist kõrge. Hobustega liiklemine oli raskendatud, teeandmine vastutulevale hobusele ütlemata raske, isegi riskantne. Kui keskteelt kõrvale keerasid, vajus hobune kuni poole seljani lumme. Alevi tänavad ja õued olid nii täistuisanud, et inimesed pidid hommikul välisuksed lahti kaevama. Kui toas akna all istusid ja inimene tänaval vaevu edasi rabeles, oli tunne, nagu kõnniks ta katuseräästaga kohakuti. Kevadel läks ruttu soojaks, lumi sulas järsku, Võhandul algas äkiline jääminek. Suured jääpangad kuhjusid suurtesse kuhilatesse, tekitades allpool sadamasilda, kus jõgi aheneb, ummistusi ja praginat. Seda jääminekut vaatas kaldal suur hulk inimesi, oleks nagu kogu Võõpsu välja tulnud. Kõik oli nii võimas, ennenägematu ja kauaks meeldejääv. Peipsi tõusis üle kallaste, vesi ulatus kohati peaaegu Võõpsu-Räpina maanteeni välja. Tekkis suur üleujutus ja uputus. Türmasoo peal oli juba meetri paksune vesi. Võhandu pinnal võis ujumas näha kõiksugust rämpsu, ujusid järve poole heinaküünide puitosad, katused, heinasaod, purded jne. Seda alates juba Mädajõe heinamaa luhtadelt. Võõpsu sadamast viis ära laevade kütteks kohaleveetud 50 rm küttepuid, päästa ei olnud neid enam võimalik. Alevi ja küla vahel toimus inimestel liiklemine ainult paadiga. Parvele viiv tee oli vee all, samuti asulate vahel olev heinamaa. Türmasoo lainetas nagu järv. Oli tunne, et loodus teeb iseendale suurpuhastust. Kõrgema koha pealt vaadates paistis, nagu oleks Võõpsu ehitatud poolsaarele. Võõpsu küla jõe äärde ehitatud saunad olid vee all, mõnedest majadest sai väljuda ainult purrete abil. Võõpsu ja Beresje küla vahel sõideti samuti paadiga. Kivestu talu oli jäänud nagu saare peale, omanik Leeni Kirotosk meisterdas käepärast olevast puitmaterjalist parve ja vedas sellega oma loomad 100 meetri kaugusele Taalnitsa metsa. Püüdsime siis koos isaga oma krundi madalama põllu ja Kisandi metsa ning maantee vahel väljaajanud luha pealt abaraga särgi. Meie krundi põllud olid Peipsist otsejoones kolme kilomeetri kaugusel, nii kõrgele oli vesi tõusnud. 1926. aastal oli vesi veel suurem. Uputuse ajal seisis koolis õppetöö mitu päeva. Lapsed ei saanud kooli tulla ei Võõpsu, Beresje, Rainova ega Raigla külast, samuti Kraavi ja Turu tänava põhjapoolsest otsast. Teed ja tänavad olid vee all. Seda on kirjutanud ka kooliõpetaja P. Lepmann algkooli kroonikas. Isa, kes oli asjaarmastaja kalamees, sai kohe oma kodu juurest paadiga kalapüügi asukohale sõita, muidu pidi paadi asukohani kolm kilomeetrit jala käima. Ainult kalameestele tegi meelepaha see, et saak oli napp. Kala oli kudemise ajal luhta mööda kõik laiali ujunud. Vennaga kahekesi sõitsime siis paadiga luhta mööda peaaegu Raiglani välja. Vee seest kasvasid üksikud metsasalud, üksikud puud ja põõsad välja, nende vahel oli paadiga sõitmine selge nauding, pilt oli seletamatult ilus.

järgneb

Vasakult esimene Võõpsus elanud riigikogulane Nikolai Kaliste.